

De opengebroke parking boven de binnen-Dijle in Mechelen aan de Zandpoortvest toont welk effect groen en blauw (=water) in de stad kunnen hebben.

Naar groen en blauw als uitgangspunt

Meer plaats maken voor groen in de stad is niet alleen hip, maar ook gewoon noodzakelijk. Ook een doordachte aanleg van privé-tuinen in de stad kan een groot verschil maken.

Ivan De Clercq

“De bouwsector is op een goede manier met vergroening bezig en de betonstop is al 22 jaar oud”, zo prikkelde Marc Dillen, de directeur-generaal van de Vlaamse Confederatie Bouw, de aanwezigen op de studienamiddag Stedelijke Landschappen in Mechelen.

Met die betonstop van 22 jaar oud verwees hij naar het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Volgens hem is de ruimte bestemd voor harde bestemmingen ondertussen afgenomen.

Bijna tweederde van de woningen die momenteel gebouwd worden zijn appartementen, tegenover slechts 35% grondgebonden woningen. De overheid moet volgens Dillen een ondersteunende rol spelen. “Ze moet zorgen dat het veel eenvoudiger is om projecten waarin groen en blauw verweven worden goedgekeurd te krijgen. Vaak blokkeren vergunningen daar nu op, ook omdat veel stedelijke kernen watergevoelig zijn.

Met argusogen bekijken

Peter Cokelaere is projectcoördinator publieke ruimte bij stad Mechelen. Via de voorstelling van een aantal projecten hoorde hij hoe de stad werkt aan een leefbare binnenstad, waar mensen willen gaan wonen. Parkeerplaatsen verdwijnen daarbij onder de grond. Het is een traject dat al twintig jaar bezig is, en de inzichten veranderden in die tijd ook nog. “Vandaag zouden we nog méér aandacht beste-

den aan groen en het openleggen van waterlopen.”

Hoe groot de vraag naar groen in de stad is, blijkt ook uit de druk die er bij goed weer is op de Mechelse Kruidtuin, het grootste openbare park midden in het centrum van de stad. Het is er over de koppen lopen. Bij bouwprojecten wordt er daarom met argusogen gekeken naar plekken waar er ruimte is voor extra groen. Zo werd de parking van een bankkantoor opengebrouwen voor de aanleg van een park(je) en is ook de Aartsbisschoppelijke tuin een aantal dagen in de week toegankelijk voor de Mechelaar. Vraag is of de projecten ook daadwerkelijk leiden tot een hogere aantrekkelijkheid bij jonge gezinnen. “Er is zeker een economische meerwaarde, maar dat is moeilijk in cijfers te gieten.”

Het nieuwe uitgangspunt

Niet alleen de steden, maar ook de bedrijventerreinen kunnen groener. Luc Wallays, afgevaardigd bestuurder van het bureau ‘Omgeving’, sprak van een “onwaarschijnlijke revolutie” in het denken rond bouwen. “Groen en blauw worden stilaan geen bijproduct meer van het bouwproces, maar vormen het uitgangspunt.” Als voorbeeld verwees hij naar het bedrijventerrein naast de Hobokense Polder, vlakbij de industrie van Ant-

werpen Petroleum Zuid. “We wilden rond de bedrijven geen schaamgroen”, zo kaderde hij het project. Alle industriegebouwen werden tegen elkaar aan gebouwd. De ruimte die daarmee uitgespaard werd, werd gebruikt voor kwalitatief groen, aansluitend bij de Hobokense Polder.

Park bovenop parking

Bart van den Ouweland van projectontwikkelaar Kairos verwees naar het project stadsontwikkeling aan het Keerdok Mechelen. Daar komt de komende jaren onder andere een futuristisch parkeergebouw. Opvallend kenmerk daarvan zal het publieke dakterras bovenop de parkeertoren zijn, waar uitdrukkelijk ruimte voorzien is voor bomen en hagen. “Het kost wel wat. Er is een zwaardere structuur nodig, en de structuur met de bloembakken moet ook waterdicht gemaakt worden. Ook moeten we de waterhuishouding ontwikkelen. Maar dat het er komt is zeker.”

Positieve optelsom

Niet alle groene projecten in de stad zijn voorbehouden voor grote projectontwikkelaars. Aurelie De Smet van het ‘Kenniscentrum tuin+’, verbonden aan de Erasmushogeschool in Brussel trok de aandacht naar kleinschalige tuinen. “Kerngebieden van natuur kunnen aangevuld worden met een

groenblauwe dooradering”, vond ze. Tuinen maken daar een integraal onderdeel van uit. Vlaanderen zou voor 9% uit tuinen bestaan, een niet te verwaarlozen oppervlakte. “Eigenaars van kleine tuinen redeneren dat een kleine tuin niet veel uitmaakt, maar als iedereen zo redeneert, zorgt dat ervoor dat heel het Vlaamse landschap verhardt. Ze sprak in dat kader van de “tirannie der kleine beslissingen.”

Weg met de belemmering

Tuiniers houden idealiter rekening met het landschap rond hun tuin bij de inrichting van hun tuin bij ontwerp en plantenkeuze. Op straatniveau kunnen plantvakken en gemeenschapstuinen eilandjes van groen worden. Ook hier heeft de regelgever de taak om de omkaderende regelgeving te laten faciliteren. “Twee huizen in de stad die een gemeenschappelijke muur willen afbreken om tot een gemeenschappelijke tuin te komen, moeten nu hiervoor een openbaar onderzoek uitvoeren. Ook daarna moeten in die gemeenschappelijke tuin hoogstammen twee meter van de perceelsgrens blijven. De regelgeving vormt zo ongewild een belemmering.” ■